

OLGA BARTOŠÍKOVÁ

PROVOKÁCIE 1963 – 2013
PROVOCATIONS 1963 – 2013

Výstavné priestory Domu umenia
21. január – 23. február 2014
Národné osvetové centrum, Bratislava

| 2012
Drastický zásah
olej, plátno
60 x 50 cm

Namáčam štetec

Namáčam štetec
do sivých krehkých diaľok
ďalekých diaľok
a maľujem najsamprv tvoje oči
maľujem tvoje oči
tichým podvečerom
uplývajúcim a nenávratným
závratným letom vtáka
maľujem tvoje oči
maľujem tvoje ruky
mäkkým pierkom vtáčích hniezd
prítulným a bezpečným
páľiacim slnečným papršlekom
maľujem tvoje ruky
namáčam štetec
do speneného morského príboja
a maľujem tvoje telo
maľujem tvoje telo
vyhladeným mramorom nájdeným na dne mora
drsnou kôrou borovic
dymom jesenných ohníkov
maľujem tvoje telo

namáčam štetec
do lesklej brázdy zoraného poľa
maľujem tvoje nohy
vlajúcimi volajúcimi cestami
tienistými chodničkami lesov
maľujem tvoje nohy
maľujem tvoj hlas
zamatovou tmavou nocou
tichým šepotom lístia
osamelou ozvenou krokov
maľujem tvoj hlas
namáčam štetec
do mojich žiarivých očí
a maľujem teba celého
maľujem teba celého
mojimi večnými túžbami
mojou chôdzou
mojím horúcim dychom
mojím každodenným usínaním
maľujem teba celého.

Oľga Bartošíková, Namáčam štetec, 1971

| 1984
Jedno popoludnie v septembri
olej, plátno
105 x 180 cm
Slovenská národná galéria

Aj umenie vie napísať krásne a na podnety bohaté životné príbehy, ktoré treba rozpovedať. Ľudia ho radi vnímajú cez zahalené tajomstvo záhadnosti. Lebo vonia novotou, originalitou a nepoznaným. Jeden z veľkých umeleckých zážitkov píše už desaťročia tvorba Olgy Bartošíkovej. Jednej z najvýznamnejších slovenských maliarov, pre ktorú je vlastná tvorba aj zmyslom bytia. Predovšetkým preto je jej umenie jedinečné. Pozývam Vás nielen spoznať, ale predovšetkým pocítiť obrovskú silu tvorby a ľudského života v nej.

Romantické spomienky na rodný Holíč. Prvé kontakty s ceruzkou a papierom. Dobrota a múdrosť rodičov. Školské roky. A potom veľký svet. Praha. V roku 1950 absolvovala Akadémiu výtvarných umení u profesora Jána Želibského, ktorý vtedy prednášal v hlavnom meste. V Prahe sa zoznámila so svojím manželom, výtvarným teoretikom Ľuborom Károm. Krásne príbehy i momenty mladosti sú u Olgy Bartošíkovej späté s prvou polovicou 20. storočia.

Provokácia je výzvou ku zmene.

Celá autorkina tvorba je umením maliarskych objavov. Dokázala vyzrážť z osobnej invencie nové umelecké cesty, svojské výrazové prostriedky, osobitosť. Jej maľba jednotlivých období či poznávaní sa koncentruje do, pre autorkinu dušu charakteristických, cyklov. V každom z nich formuluje nový obsah, ktorému dáva osobitý výraz. Vznikla tak tvorba dynamického vývoja. Umelecký profil takej maľby, ktorá neprestane udivuje autenticitou a rôznorodosťou. Niet v slovenskej tvorbe umelca, ktorý dokázal tak tvorivo a rozmanito maľovať, ako Olga Bartošíková.

Šesťdesiate roky dominovali v tvorbe umelkyne prevažujúcim monochromom. Striedaním bielej a čiernej v nepatrných odtieňoch. Jej abstraktná maľba je pôsobivá vďaka plastickému výrazu a silným myšlienkovým posolstvám. Zdôrazňuje ich krátkymi, vyzývavými názvami. („Bolest“, „Vertikály“, „Túžba“...) Tie používa v rozvíjajúcej myšlienke

kubizujúcich či monolitických hláv, kameňov a pomníkov. („Tfnistá cesta“, Biely Pomník“, „Tragické kamene“, „Padajúca katedrála“, „Zovretie“...) Tieto odvážne diela charakterizovali dobu a podcity. Reflektovali spoločenský stav celého vtedajšieho sveta, v ktorom sa preháňal existencializmus s formujúcou sa postmodernou.

V druhej polovici týchto senzačných rokov prešla Olga Bartošíková od plnej maliarskej plochy k línii. Aj tu ju fascinuje čierna a biela, ktorú dopĺňa na zosilnenie efektu červenou. Linky ženského tela, v pozitive či negative, zanechali dodnes v pamätníkoch silné dojmy. Ženský akt a jeho nekonečné variácie krásy a záhadnosti. („Variácie na ženské telo“, „Ženský akt“...) Líneárnu cestu rozvíja v presunutí záujmu na ľudskú tvár, ruky. Nehľadá v nich psychológiu ani gesto. Neanalyzuje, ale konštatuje. V tom je nesmiernia sila vyjadrenia postoja autorky. („Mlčiace ústa“, „Kričiace ústa“, „Oči“, „Ruky“...)

V dôslednom realistickom podaní namaľované oči cihlikocho z nás hľadajú akoby bez záujmu, odovzdané. Pri dlhom pohľade však z nich začne žiariť optimizmus a krása. Tým je povedané všetko. Aj o rukách, ktoré v mnohých farebných variáciách prenášajú pohyb človeka z slobode.

Začiatkom sedemdesiatych rokov autorka opäť prekvapila. Ako jedna z prvých priblížila superrealizmus. Na veľkých plátnach. Nebol to náhodný presun do inej oblasti, ale snaha namaľovať bežný životný príbeh jablka. Jablka prekrojeného, rozkrojeného či nahryznutého. Polovička pomaranča v monumente obrazovej plochy je pripomenutím banálnosti v normálnom živote. Z nich sa skladá jeho veľká časť a netreba ju podceňovať. Toto umenie ľudí fascinovalo. Aj tým, že oslovilo tú veľkú skupinu, ktorá sa desaťročia až podnes nevie odtrhnúť od realistického všetko zobrazujúceho obrazu. Tento cyklus diel bol skutočne výnimočný.

A krásny. („Pocta jablku“, „Prekrojené jablko“, „Prekrojený pomaranč“...) K ovociu postupne pridáva umelkyňa krásu sklenených nádob, pohárov a fliaš. Tvorí z nich zátišia i samostatné monumenty. V týchto obrazoch možno precítiť chýbajúcu ľudskú pokoru. Úctu k sebe samému a okoliu. („Fľašky a jablko“...)

V ďalších dvoch desaťročiach stále jedinečná umelkyňa naďalej provokuje. Jej obrazy sú hodnotovými posolstvami. Myšlienkami svetov minulých i budúcich. Dominuje v nich však radosť z tvorby. Zátišia štetcov, skla i drapérií. Pohľady na opustený múr, okná vo vlastnom dome a jedno popoludnie v septembri. Hľadá kontinuitu v procesoch miznutia reálnych vecí a myšlienok.

Ostatné dve desaťročia sú autorkine obrazy akoby hľadaním červeného stredú. Tieň, opustený múr či čierny mesiac sa prelínajú s náherou alejí a zámockej jazdy. Maľuje veľký príbeh „Lapidária“,

ktoré sa vždy, ako sám život, končí v krehkosti zátišia a podanej ruky.

Tvorba umelkyne je stále avantgardná. Osobitú kapitolu tvoria jej jedinečné autoportréty. Jej myšlienkové posolstvo je objavom doby i dneška. Pochopenie tvorby tejto unikátnej umelkyne je vždy naplnením ďalšieho okienka záhadnosti, smútku i krásy, ktoré jej obrazy odhaľujú.

Akademická maliarka Olga Bartošíková sa narodila 18. augusta 1922 v Holíči. Akadémii výtvarných umení v Prahe absolvovala v roku 1950. Zúčastnila sa desiatok kolektívnych výstav, pripravila mnohé samostatné výstavy u nás i v zahraničí. Jej obrazy sa nachádzajú v štátnych a súkromných galerijných fondoch. Je nositeľkou „Identifikačného kódu Slovenska“. Žije a tvorí v Bratislave.

PhDr. Ľuboslav Moza

Also art can write beautiful and rich life stories which need to be told. People like to perceive it through the secrets of mystery. Because it smells of newness, originality and the unknown. One of the biggest art experiences has been in the writings for decades by Olga Bartošíková. One of the most significant Slovak artists for whom her own art is

Provocation is a Calling for Change.

the reasons for being. That is the foremost reason why her art is unique. I welcome you to not only get to know, but also feel, the massive power of her art and the life in it.

Romantic memories about her hometown Holíč. First contact with a pencil and paper. Goodness and knowledge of parents. School years. And then the big world. Prague. In 1950, she graduated from the Academy of Fine Arts under supervision of professor Ján Želibský. She met her husband in Prague, art theorist, Ľubor Kramár. Beautiful stories and moments of youth are for Olga Bartošíková connected with the first half of the 20th century.

The whole of the author's work is in her art of painting discoveries. She could use her personal innovative skills to discover new artistic styles, her own expression and uniqueness. Her art of specific times or recognition is concentrated into, for the author, characteristic cycles. In each of them, she formulates new content with a unique expression. Work of dynamic development arose. Artistic profile of painting which does not stop to surprise by its authenticity and variety. There is no other artist in the Slovak art scene who can paint in such a creative and varied way, than Olga Bartošíková.

The 60s, in the artist's work, were majorly oriented towards monochrome. By varying white and black colours in minim shades. Her abstract painting is appealing thanks to its plastic look and strong theoretical messages. She underlines them by the use of short, defiant names („Pain“, „Verticals“, „Desire“). She uses these as parts of un-

winding thoughts of cubist or monolithic heads and monuments. („Thorny Road“, „White Monument“, „Tragic Rocks“, „Falling Cathedral“, „Constriction“). These brave works of art characterised the time period and feelings. They reflected the society of that world in which existentialism was battling the formulating postmodernism.

In the second half of the amazing 60s, Olga Bartošíková shifted from a full painting sheet towards lines. She is here, as well, fascinated by black and white which she fills with red to enrich the effect. The lines of a female body, in positive or negative, left strong impressions in those who remember. The female act and its never ending variations of beauty and mystery („Variations on the Female Body“, „Female Acte“). She widens her linear way of working by focusing on female faces, hands. She does not look for psychology or gesture. She does not analyse but provides facts. This is where a large power of the author's standpoint is („Silent Mouth“, „Shouting Mouth“, „Eyes“, „Hands“). In her careful realistic presentation, the painted eyes of any of us seem almost without any interest, they seem taken. After a while, optimism starts shining through them, and beauty. That says it all. Same can be said about hands that in the many color combinations voice the move of one towards freedom.

At the beginning of the 70s, the author surprised everyone once again. She was one of the first ones to introduce superrealism. On big canvases. It was not an accidental shift into a different area but a try to paint a basic life story of an apple. An apple that is split in half, chopped up or bitten from. Half an orange in a monumental visual area is a reminder of the banalities in normal life. Life is made up of such concepts and they should not be ignored. This art fascinated people. It spoke to the large group of people that, for decades, could not stay away from the realistic, all-showing painting. This cycle of paintings was truly special. And beautiful. („Compliment to an Apple“,

„Apple Cut in Half“, „Orange Cut in Half“).

The artist slowly adds the beauty of glass containers, glasses and bottles to the painting of fruit. She composes various pieces and individual monuments. In these paintings, a feeling can be explored of missing human humbleness. Respect towards

ourselves and our environment („Bottles and Apple“).

In further two decades, the still unique artist does not stop to shock. Her paintings are valuable messages. They are the thoughts of the old and new worlds. What dominates them is the artist's joy when creating. Brush-, glass-, and drapery-pieces. Sight of an abandoned wall, windows in her own house and one afternoon in September. She searches for continuity in the process of disappearance of realistic things and thoughts. The past two decades in the author's work seem to be on the look-out for the red centre. Shade, abandoned wall or a black moon are intertwined with the beauty of alleys and castle rides. She paints a big story, „Lapidary“, that, as life, ends in softness of her pieces and a given hand.

The art work of the artist is still avant-garde. A special chapter of her art belongs to her self-portraits. The artist's thoughts are a discovery of today's time. By understanding her art, a little space in the concepts of mystery, sadness and also beauty gets filled.

Olga Bartošíková, acad. art., was born on the 18th August 1922 in Holíč. She graduated from the Academy of Fine Arts in Prague in 1955. She was a part of tens of collective exhibitions; she prepared many individual exhibitions at home and abroad. Her paintings are in public and private gallery funds. She is a holder of the „Identification Code of Slovakia“. She lives and works in Bratislava.

PhDr. Ľuboslav Moza

| 1963
Dve torzá
kombinovaná technika, plátno
80 x 120 cm

| 1963
Tragické kamene
kombinovaná technika, plátno
120 x 80 cm

1963 |
Večné kamene
kombinovaná technika, plátno
89 x 130 cm

1965 |
Ležiaca hlava
kombinovaná technika, plátno
65,5 x 100 cm

| 1965
Hlava
kombinovaná technika, plátno
80 x 60 cm

1965 |
Postavy
kombinovaná technika, plátno
105 x 75 cm

| 1963
Pomníky II. - Pieta
olej, plátno
120 x 75 cm

1964 |
Malá katedrála
olej, plátno
75 x 54 cm

1963 |
Velká katedrála
olej, plátno
120 x 60 cm

| 1970
Oči I. (I. - VI.)
olej, plátno
75 x 95 cm

| 1970
Oči II.
(I. - VI.)
olej, plátno
75 x 95 cm

| 1967 |
Mlčanie I.
olej, plátno
95 x 75 cm

| 1967
Mlčiace ústa
olej, plátno
90 x 75 cm

| 1967 |
Kričiace ústa I.
olej, plátno
90 x 75 cm

| 1969
Variácie
na ženské telo I.
olej, plátno
115 x 54 cm

| 1969
Profil I.
olej, plátno
115 x 92 cm

1969 |
Variácie
na ženské telo II.
olej, plátno
115 x 54 cm

1970 |
Ruky II.
olej, plátno
90 x 140 cm

1970 |
Ruky III.
olej, plátno
90 x 140 cm

1970 |
Ruky I.
olej, plátno
90 x 140 cm

1973 |
Prekrojený
pomaranč I.
(z cyklu Pomaranče
I. – IV.)
olej, plátno
73 x 65 cm
súkromný majetok
Z. Č.

1973 |
Pomaranč II.
(z cyklu Pomaranče
I. – IV.)
olej, plátno
73 x 65 cm
súkromný majetok
Z. Č.

| 1987
Márna túžba
kombinovaná technika, plátno
180 x 130 cm

1981 |
Terč
olej, plátno
90 x 70 cm

2000 - 2010 |
Východisko
olej, plátno
95 x 115 cm

| 1987
U.K.
kombinovaná
technika, plátno
135 x 115 cm

1981 |
Biely psík
kombinovaná technika, plátno
120 cm x 150 cm
Mestské múzeum a galéria Holíč

| 2010 – 2011
Stena v daždi
olej, plátno
100 x 140 cm

2011 |
Proces možno nedokončený
kombinovaná technika, plátno
120 x 150 cm

Výstavu Olga Bartošíková Provakácie 1963 – 2013 podporili /

The exhibition Olga Bartošíková Provocations 1963 – 2013 is supported by

Prominens

Muzeum.SK

kedykum

kam do mesta

NICOLAUS
1867

Kurátor výstavy / Curator of the Exhibition

PhDr. Ľuboslav Moza

Inštalácia / Installation

Akad. soch. Elena Kárová

Spolupráca / Co-operation

Darina Kárová, Ing. arch. Vladislav Drgonec

Špeciálne poďakovanie / Special Thanks

Zdenko Čambal, primátor Mesta Holíč,
Slovenská národná galéria, Marek Turčan

Texty / Texts

Olga Bartošíková, Ľuboslav Moza

Anglický preklad / Translated by

Katarína Mozová

Fotografie / Photography

Milan Noga, Reco s.r.o. Senica (35), Ctibor Bachratý (1)

Grafická úprava / Graphic Design

Barbora Gerthoferová

Tlač / Printed by

Knihtlač Gerthofer

Náklad / Issue

350 kusov

Katalóg vydal / Catalogue Published by

Artem o. z.

| 2010
Lapidarium I. (diptych)
olej, plátno
80 x 120 cm

| 2010
Lapidarium II. (diptych)
olej, plátno
80 x 120 cm

2010 |
Kontinuita
olej, plátno
80 x 90 cm

1986 |
Okno v tom
dome II.
(z cyklu Okná)
olej, plátno
80 x 95 cm

2013 |
Putovanie tmou
olej, plátno
90 x 80 cm

Artem o. z.
Cesta na Červený most 10
81104 Bratislava
Tel./Fax: +421 2 54789416
artem@artem.sk
www.artem.sk

ISBN 978-80-89633-05-0